

Museum Kranenburgh – Museum in het groen.

MEERJARENVISIE 2018 – 2022

© Luuk Kramer

Voorwoord

Museum Kranenburgh vertelt de verhalen van de rijke (kunst)geschiedenis van het kunstenaarsdorp Bergen. Niet alleen de historie maar ook het heden en de hedendaagse kunst zijn onderwerp van de verhalen die het vertelt. Museum Kranenburgh werpt ook vragen op. Vragen over betekenisgeving en waarde, van creativiteit, van kunst maar ook vragen over emotie en gevoel. Want kunst gaat over gevoel, wij zien kunst vooral als een hartekreet, als een uiting van emoties net zoals de kunstenaars van de Bergense school dat deden en een jonge generatie van nu dat nog steeds doet. En we willen leren, als organisatie zelf, maar ook als plek waar anderen kunnen leren en ervaren.

Museum Kranenburgh is een kleine en soms kwetsbare organisatie die nog in veel opzichten jong en onvolwassen is en zelf nog veel zal kunnen en moeten leren in de komende jaren. Opgedane kennis in de afgelopen jaren zal moeten worden bestendigd, museum routines verder ontwikkeld, de relatie met het bezoek verduurzaamd. Het maken van tentoonstellingen, het zorgen voor de collectie en het aandacht schenken aan het publiek; alles kost tijd, menskracht en energie. Het museum zal moeten groeien en het is de vraag is welke kansen het daartoe de komende jaren zal krijgen. Voor u ligt de globale route uitgestippeld die wij de komende jaren samen met u, lezer, bezoeker, gemeente en fonds willen gaan. Samen op weg naar een krachtig Museum Kranenburg in de eenentwintigste eeuw.

Mariette Dölle, directeur.

Waar staan we nu?

Historie museum

Kranenburgh is een museum voor kunst vanaf de vroeg twintigste-eeuw tot nu en een museum voor jong en oud voor iedereen en vooral voor Bergen. Het museum heeft een belangrijke maatschappelijke rol als beschermer van de geschiedenis van Bergen, een kunstenaarsdorp met wortels in de vroeg-twintigste eeuw. Kranenburgh houdt de reputatie van Bergen als kunstenaarsdorp levend en actueel. Het museum is in 1993 opgericht als hoeder van de geschiedenis van de Bergense School, een groep kunstenaars die Bergen maakte tot het kunstenaarsdorp dat het nu nog steeds is. Van kunstenaars als Leo Gestel en Charley Toorop, Edgar Fernhout en John Rädecker tot Lucebert, ze woonden en werkten allemaal in Bergen. Die voorlopers maakten van Bergen een kustgemeente die al ruim een eeuw lang kunst en cultuur hoog in het vaandel heeft. In 2013 heropende het museum met een nieuwbouw naar een ontwerp van architect Dirk Jan Postel, en sindsdien heeft het landelijk bekendheid gekregen als het museum waarin op een eigentijdse manier de geschiedenis van de kunst wordt verbonden met het vizier op de toekomst.

Kranenburgh is een relatief jong museum dat zich in haar programmering en verzamelbeleid onder meer richt op de kunstenaars uit de vroeg twintigste eeuw, in het bijzonder op kunstwerken van kunstenaars van de Bergense School en hun tijdgenoten.

Museum Kranenburgh draagt op verschillende manieren de karakteristieke identiteit van het bijzondere kunstenaarsdorp Bergen uit op landelijk en internationaal niveau.

Ontwikkelingen tot nu toe

Kranenburgh is dé plek waar in de geest van de Bergense School creatieve vrijheid en vernieuwingsdrang worden benadrukt. Kranenburgh heeft die kernwaarden als sleutelbegrippen in het gehele programma verankerd door het ontwikkelen van programma's en projecten die een verbinding leggen tussen heden en verleden. Als er iets is dat Kranenburgh verder onderscheidend maakt, dan is het de betrokkenheid van de liefhebber. Denk aan de verzamelaar Boendermaker die de Bergense school aan het begin van de twintigste eeuw groot maakte, de schrijver Joost Zwagerman die uit liefde voor de kunst meer dan 145 werken in een tentoonstelling bij elkaar bracht, de vele vrijwilligers die zich als ambassadeurs van het museum sterk maken voor deze plek, het publiek dat in groten getale komt, de kunstenaars die zich zo aangetrokken voelen tot Bergen, en de gemeente, sponsors en fondsen die Kranenburgh gezamenlijk steunen.

Het vernieuwde Museum Kranenburgh heeft vanaf de heropening 2013 jaarlijks tenminste 45.000 bezoekers, met zelfs 64.000 bezoekers in 2016. Het tentoonstellingsprogramma eerde in de afgelopen jaren alle gezaghebbende kunstenaars die geworteld zijn in Bergen: fotografe Ata Kandó, schilders Leo Gestel en Charley Toorop, schilder-dichter Lucebert en componist Simeon ten Holt. Eind 2015 werd *Silence Out Loud* een onverwachte blockbuster. De ambitieuze samenstelling van de tentoonstelling, de herkenbaarheid van het thema en de bekendheid van de samensteller Joost Zwagerman bracht een groot publiek naar Bergen. Een ander mooi voorbeeld was de overzichtstentoonstelling van dichter-kunstenaar Lucebert. Kranenburgh ging terug naar de bron en presenteerde zijn atelier. Het publiek kon bijna in de huid van de kunstenaar kruipen en zelf de kwast of het tekenpotlood pakken. Dat die creativiteit aanstekelijk werkt blijkt wel: eind 2016 vestigde Studio C zich in het museum; een open atelier voor kinderen van alle leeftijden.

De liefhebber staat in Kranenburgh niet aan de zijlijn, maar maakt tentoonstellingen en wordt serieus genomen. Voor veel vrijwilligers biedt het museum de mogelijkheid om zinvol deel uit te maken van de maatschappij. Voor veel oudere bezoekers zijn de groepsbezoeken een stimulans om zichzelf te ontplooiën en uit te drukken. In de ouderenprogramma's én de scholierenprojecten brengt Kranenburgh op geheel eigen wijze inwoners uit de dorpen en buurtschappen van gemeente Bergen bijeen; zo wordt de kring van liefhebbers alsmaar groter. Het is hartverwarmend om te ervaren hoe veel draagvlak er voor het museum is.

Uniek aan het museum is de prachtige ligging: letterlijk midden in het groen, omringd door de welhaast betoverende (kust)natuur van Bergen. Iedere zaal van het museum verbindt zich middels ramen met de groene wereld daarbuiten die deels bestaat uit het beeldenbos.

Daarnaast heeft Kranenburgh het Sterkenhuis, de Kunstuitleen en de KCB onder haar hoede, is cultureel ondernemer met een museumrestaurant en heeft een museumwinkel. Onder de bezielende noemer Culturele Buitenplaats komt alles bij elkaar. Deze noemer is gekozen om het hybride karakter van Buitenplaats Kranenburgh uit te drukken.

Sinds de heropening in 2013 heeft het museum forse stappen gezet op tentoonstellings- en educatiegebied en op toename van de bezoekerscijfers. Met een klein team bestaande uit acht betaalde (parttime) medewerkers en 175 onmisbare vrijwilligers ontvingen we jaarlijks gemiddeld 55.000 mensen het museum, waarvan er 3000 onder de 18 waren, maakten we 45 tentoonstellingen en organiseerden we vele lezingen en evenementen. Het organiseren hiervan heeft veel van onze nog jonge organisatie gevegd. Daarmee is de grens van wat een kleine organisatie als dit aan kan ruimschoots overschreden. Dat is dan ook de grootste uitdaging voor de komende jaren.

Wat gaan we doen?

Missie

Kranenburgh maakt tentoonstellingen en programma's met kunst uit de vroegtwintigste- en eenentwintigste-eeuw die de creatieve vrijheid benadrukken, zintuigen prikkelen, het hart raken en het hoofd rust bieden te midden van de rijke natuur in het overdonderend mooie Bergense landschap. Kranenburgh is een oase waar te zien, te voelen, te leren en ervaren valt. Sprankelend, luchtig en zwierig in de zomer, verstillend, uitdagend en innerlijk in de winter. Het toont kunst met een vermogen om mensen te raken, kunst als een hartekreet, kunst voor je innerlijk die je tegelijkertijd doet jubelen.

Kranenburgh heeft een uitgesproken maatschappelijke rol als hoeder van de kunsten en van de cultuurgeschiedenis van Bergen. Het is dé plek waar kinderen en jongeren de waarde van creativiteit en cultuur (leren) ontdekken, waar ouderen hun geschiedenis terugvinden en bijdragen aan het runnen van het museum als vrijwilliger.

Kranenburgh wil een nieuwe impuls geven aan de relatie tussen de (hedendaagse) kunstenaar, het kunstwerk en de beschouwer. Het museum stelt zich open als platform voor uitwisseling, emoties, vragen, reflectie en wil inspireren om vorm en betekenis te geven aan de wereld.

Visie

Kunst als een hartekreet.

De collectie van Kranenburgh staat bol van het expressionisme, van het gebaar met gevoel van de schilder, het schilder gebaar dat internationale verwantschappen heeft met de expressionisten van Die Brücke, Der Blaue Reiter en het Vlaams expressionisme. Kunst met het vermogen om mensen te beroeren, kunst als een hartekreet. De kern van onze verzameling is eigenlijk wat ongewoon voor een Nederlands museum. In de meeste Nederlandse musea wordt het fundament van de twintigste-eeuwse kunst gezien in het modernisme, in Mondriaan, De Stijl en Rietveld, in strakke lijnen en heldere composities. Van het Van Abbemuseum tot het Gemeentemuseum, daar ligt het accent.

Kranenburgh is een museum van de expressie, met kunst die een nieuwe, romantische impuls wil geven aan de relatie tussen het kunstwerk en de beschouwer.

Natuur

Kranenburgh biedt ruimte om te denken, op adem te komen, je te laven aan de creativiteit van de kunstenaar en opgeladen weer voort te gaan. Juist daarmee kan Kranenburgh opnieuw een kenmerkend aspect van onze prachtige kuststreek op een organische manier onder de aandacht

brengen: de overweldigende natuur. In de komende vijf jaar wil Kranenburgh in grote vaart aan de slag met het aan het ontwikkelen van de museale buitenruimte, van beeldenbos en beeldentuin. Kranenburgh heeft weliswaar sinds 2013 een nieuw museumgebouw, maar de buitenruimte is niet mee-ontwikkeld. Er is een plan geweest om een educatief paviljoen te bouwen in de tuin, maar dat bleek niet valide. In de zomer van 2018 is een mobiel educatief atelier in de tuin geplaatst. Met name door haar ligging in een groene omgeving onderscheidt Kranenburgh zich van andere musea. Kranenburgh ademt groen en ontspanning en is daarmee een tegenpool van de grootstedelijke drukte.

Waarde

De vroeg twintigste-eeuw en de vroeg eenentwintigste-eeuw raken elkaar in Kranenburgh. Het is het museum waar de Bergense School thuis is en waar kunst uit de wereld van vandaag zich verbindt met het publiek. Het is het museum waar de 'binnen' kunst in de zalen zich verbindt met de 'buiten' kunst in het beeldenbos, waar de jonge generatie zich verbindt met de oudere garde, waar de professional en de amateur zich aan elkaar spiegelen, waar de creativiteit van de kunstenaar de creativiteit van het publiek voedt.

Geïnspireerd door de historie van kunstenaarskolonie Bergen wil museum Kranenburgh een nieuwe impuls geven aan de relatie tussen de kunstenaar, het kunstwerk en de beschouwer. Het museum is van waarde voor de samenleving door ruimte te bieden aan uitwisseling, emoties, vragen, reflectie, en inspiratie om daarmee vorm en betekenis te geven aan de wereld.

Doelen

- De kunst- en cultuurgeschiedenis van de 20^e eeuw laten zien en deze verbinden met hedendaagse kunst.
- Mensen in de regio en daarbuiten activeren en een participerende rol geven in de beleving van kunst & cultuur; en verbinden met het bijzondere artistieke verleden van Bergen en met moderne en hedendaagse kunst.
- Structurele samenwerking aangaan met partnerinstellingen in de regio (musea, scholen, kunstenaars, zorginstellingen).
- Het verhogen van het aantal bezoekers van Kranenburgh.
- Het positieve imago van Kranenburgh als plek voor inspiratie en emotie blijven uitdragen en verder bestendigen.

Tonen

Ontwikkelingen museumland

In het Nederlandse museumbestel wemelt het de laatste jaren van de publiekstrekkende tentoonstellingen, ook wel *blockbusters* genaamd. Er lijkt een ware publiekstrekkerkoorts te heersen, die is bedoeld om met enorme tentoonstellingen zoveel mogelijk mensen naar het museum te krijgen. Voor musea zijn dergelijke publiekstrekkers niet alleen maar aantrekkelijk. Want al leveren ze veel bezoekers, ze zijn ook erg duur en vereisen over het algemeen risicovolle investeringen. Bovendien vergen ze heel veel van een organisatie; zeker bij kleinere musea. Grote publiekstrekkers zijn vooral van groot belang voor de omgeving van het museum: voor de reputatie van de regio, voor de horeca, voor winkels en voor de verblijfsindustrie. Maar ook zijn ze cruciaal voor het opbouwen van profiel in de museumwereld. Een van de bekendste voorbeelden van de afgelopen jaren is de Jeroen Bosch-tentoonstelling in het Noord-Brabants museum. Er is door het museum vier jaar aan gewerkt en de kosten van de tentoonstelling waren aanzienlijk (vier miljoen euro), maar de opbrengsten voor de stad waren navenant.

Binnen

Voor een jong museum als Kranenburgh is het organiseren van ambitieuze tentoonstellingen verstandig om hiermee profiel in de (internationale) kunstwereld op te bouwen. Financieel en organisatorisch zijn de mogelijkheden van Kranenburgh om grote ambitieuze tentoonstellingen te organiseren zeer beperkt, en dus kost het tijd om dergelijke grote tentoonstellingen daadwerkelijk te organiseren. Kranenburgh doet er goed aan om in de komende jaren slagkracht te bundelen door tentoonstellingen samen te organiseren met collega-musea. Met Stedelijk Museum Alkmaar zijn afspraken gemaakt over gezamenlijke marketing van de Kranenburgh tentoonstelling over Edgar Fernhout en de Toorop Dynastie-tentoonstelling in Alkmaar. Overigens geldt ook bij samenwerkingen als deze dat de financiële en organisatorische ruimte van Museum een punt van aandacht blijft.

Programma

Kranenburgh heeft de ambitie om in de komende vijf jaar twee grote publiekstentoonstellingen te realiseren die elk rond de 400.000 euro zullen kosten. De tentoonstellingen versterken het imago van het museum dat is geworteld in de historie van kunstenaarsdorp Bergen, de geschiedenis van de Bergense en Egmondse School met een blik op universele onderwerpen vanuit het perspectief van de kunst.

Daarnaast zijn er jaarlijks enkele kleinere tentoonstellingen te zien. De vaste collectie wordt drie keer per jaar gewisseld. Kranenburgh heeft een artistieke adviesraad samengesteld die het museum bijstaat op het gebied van programma, collectietoevoegingen, schenkingen en mogelijke aankoopwensen.

2019

Vlaams Expressionisme

Fernhout aan Zee (in aansluiting op Stedelijk Museum Alkmaar)

Aat Veldhoen

2020-2022

Frisse Lucht

De Bergense School op Mallorca

The Roaring Twenties (in samenwerking met Cultureel Platform Bergen)

Sculptuurmanifestatie buiten en binnen

Buiten

In de komende vijf jaar wil Kranenburgh het beeldenbos en de beeldentuin verder ontwikkelen. Het is een grote wens van het museum om het beeldenbos de komende jaren te ontsluiten als buitenmuseum (aanraken mag) waarin bezoekers de kunst kunnen ervaren met handen, hoofd en longen. Het beeldenbos zou heringericht moeten worden met betere paden en verlichting. De huidige beeldencollectie moet worden herschikt zodat ze een samenhangend verhaal vormt, onderhoud is hard nodig en de bruiklenen moeten worden verlengd, aangekocht of in het beste geval geschonken. Nieuwe werken in de vorm van opdrachten zullen voortbouwen op de ervaring die is opgedaan met het omgevingskunstwerk van Chiel Kuijl. Dit kunstwerk, bestaande door de hele tuin gespannen draden die het bos in beweging brengen, is een werk dat bij het publiek al zo bekend is dat bezoekers er speciaal voor terugkomen. Met andere musea kan overlegd worden over bruiklenen. In het buitenmuseum vierden we de seizoenen met buitenactiviteiten in de zomer.

Tussen droom en daad staat nog een aantal bezwaren, vaak van wettelijke aard. De museumtuin is gemeentelijk terrein en er geldt momenteel een beperkend bestemmingsplan. Het toekomstige beeldenbos zal in nauw overleg met de gemeente ontwikkeld moeten worden.

Verzamelen

Collectiebeheer en depot

De verzameling in de vorm van een collectie is het warm kloppend hart van het museum en het cultureel erfgoed van een plek en generatie. Het toont de voorkeuren en vertelt over dromen en verlangens die kunstenaars koesterden op de plek waar ze woonden en werkten. Die collectie op een juiste manier bewaren en conserveren is een uitdaging die Kranenburgh aan moet gaan in de komende jaren.

Tot en met 2017 zijn de meeste collectietaken verricht door veel verschillende vrijwilligers. Kranenburgh kende een opslag in een gemeentelijk gebouw aan de Berkenlaan in Bergen, dat in 2013 verlaten moest worden. In 2015 is een groot deel van de collectie kunst en historische voorwerpen ondergebracht in (semi)museaal depot bij transporteur Immink in Avenhorn. Hoog gevoelige werken zoals Herfst van Leo Gestel (1909) zijn in depot gebracht bij transporteur Kortmann, die op museaal niveau opslaat. Eind 2016 heeft de gemeente het oorspronkelijke Berkenlaandepot weer aan Kranenburgh in tijdelijke verhuur gegeven. Het depot is nu als transitiedepot in gebruik en als werkdepot voor de historische collectie. Op dit moment heeft Kranenburgh geen museaal depot binnen een straal van 7 kilometer, zoals gebruikelijk bij de meeste musea aangesloten bij de Museumvereniging.

De gemeente Bergen heeft zich in 2014 gecommitteerd aan de gefaseerde verbetering van de collectie op het gebied van registratie, digitalisering, conservering en restauratie. In de periode 2014-2016 is budget uitgetrokken waarmee een aantal achterstanden is geïnventariseerd. Incidenteel zijn voor belangrijke tentoonstellingen topstukken gerestaureerd en schoongemaakt, zoals Herfst van Leo Gestel en Landschap van Gustave de Smet. Het museum heeft op dit moment onvoldoende collectiebeheerroutine omdat taken worden verricht door vrijwilligers, met bijbehorend verloop. Er is in 2017 gekozen om op projectbasis een gecertificeerde, hiertoe opgeleide professional aan te trekken, die een begin maakt met de digitale en fysieke registratie van een deel van de collectie en deze standaardiseert naar de richtlijnen van de Museumvereniging. Dat moet ook leiden tot het digitaal ontsluiten van onze collectie, zodat deze toegankelijk wordt voor het publiek. Het is belangrijk dat er een collectieplan opgesteld wordt incl. beheers- en restauratieplan. Ook moet de collectie getaxeed worden.

Het is een grote wens van het museum om een oplossing te vinden voor het probleem van het ontbreken van een aan museumdepot. Dit zal ook de positie van het museum versterken wanneer het gaat om het ontvangen van bruiklenen van verzamelaars of collega-musea. De belangrijkste dingen die daarvoor aandacht vragen zijn menskracht, tijd en budget. Er zijn beperkte budgetten voor restauratie, conservering en registratie. Organisatorisch moet de eigen deskundigheid, inhoudelijk en technisch, een vaste plek in de organisatie krijgen: de sleutelfuncties moeten bezet worden door professionals, en dat is nu niet het geval. Een goed beheer en dito ontsluiting van de collectie is een basisvoorwaarde van een museum.

Er is nog geen budget voor de bouw/huur van een museaal depot. De achterstanden die er zijn op het gebied van collectiebeheer moeten worden weggewerkt. Dit geeft het museum de kans om, in aanloop naar de gewenste bouw van een museumdepot de collectie op orde te krijgen en om over niet al te lange tijd te starten met een structureel programma van conserveren en restaureren. Depot en collectiebeheer dienen de komende jaren in samenwerking met de gemeente aangepakt te worden. Dit is van grote urgentie omdat we anders het risico lopen de museumregistratie te verliezen, wat dramatisch zou zijn omdat dan de museumjaarkaart in het museum niet meer geldig is.

Collectie

Kranenburgh beheert de werken uit de collectie van gemeente Bergen, werken uit de collectie stichting museale collecties en stichting NHKC, beide in bruikleen, en langjarige bruiklenen van Stedelijk Museum Amsterdam en Rijksdienst Cultureel Erfgoed. In totaal beslaat de collectie ruim 3000 werken. Binnen de collectie bevinden zich enkele topstukken die exemplarisch zijn voor de

grote onderzoeksdrang die de Bergense School-kunstenaars deelden met de vele internationale kunstenaars in de vroeg-twintigste eeuw, een tijdperk waarin bijna per week een nieuwe stroming of groep werd uitgevonden, compleet met manifest. En hoe levendig die tijd ook was, deze ligt inmiddels bijna honderd jaar achter ons, een tijdspanne die gevoeligheden met zich meebrengt voor de toestand van de kunstwerken en waarbij de condities waaronder de werken bewaard worden steeds precairder worden. Kranenburgh speelt een bescheiden rol in het intermuseumse collectieverkeer door haar collectie. Er is niet verzameld met het oog op het tonen van een caleidoscopisch beeld van de (Nederlandse, Europese) moderne kunstgeschiedenis, maar met de liefde voor de kunst in en om Bergen.

Actief verzamelen

Kranenburgh verzamelt dankzij bruiklenen en bijdragen van particulieren in de vorm van schenkingen en/of bijdragen aan aankopen. Een structureel aankoopbudget heeft het museum niet. De verzamelgebieden van het museum zijn:

Aanvulling collectie met topstukken van de kernkunstenaars van de Bergense School.

Hoewel de meeste topstukken van de Bergense School zich al lang in musea (Singer Laren, Stedelijk Museum Alkmaar, Stedelijk Museum Amsterdam, Museum More, Voorlinden, Gemeentemuseum Den Haag) bevinden, kan het zijn dat er incidenteel topstukken uit privéverzamelingen vrijkomen. Voor Kranenburgh zou een verwerving van enkele topstukken een versterking van het verhaal van de Bergense School betekenen, omdat er niet van alle sleutelkunstenaars voldoende representatief werk in de collectie zit. Met name rondom van Gestel, Toorop, Constant, Lucebert en Le Fauconnier, zou de collectie versterkt kunnen worden. werken van Gestel uit de periode rondom ' Herfst' uit 1909 zouden de experimenteerlust en vooruitsprong van dit werk kunnen toelichten. Van de *mater familias* Charley Toorop mag eigenlijk een zelfportret niet ontbreken.

Actualisering vroeg eenentwintigste eeuw.

Het is dringend noodzakelijk dat het museum de verzameling gaat actualiseren met werk uit de vroegeenentwintigste-eeuw. Je zou dat een 'spiegel'-aanvulling kunnen noemen: zoals de vroegtwintigste-eeuw zijn er in de vroegeenentwintigste-eeuw ook kunstenaars die het metier onderzoeken. Kunstenaars die jong zijn, in een opkomende fase zoals de Bergense School dat ook was, en die een aansprekende bijdrage leveren aan het Nederlandse kunstklimaat, zoals de Bergense school dat ook deed.

Vertellen

Educatie

Kranenburgh heeft de afgelopen jaren een aantal voorbeeldstellende en innovatieve educatieprojecten ontwikkeld waarmee we landelijk aandacht hebben getrokken. Dat zijn onder meer Studio C en Neem een Loopje Met. Tevens voert Kranenburgh de functie van Cultuurcoaches uit voor de gemeente Bergen en bereikt daarnaast met de educatieve programma's alle scholen in Bergen en de omliggende kernen, in totaal 2500 leerlingen. Jaarlijks brengen 4000 kinderen en jongeren een bezoek aan het museum.

Studio C is het educatielabel waaronder uiteenlopende educatieve activiteiten worden ontwikkeld. Zo is er het Pop up museum op school voor het voortgezet onderwijs, een concept dat nu ook door andere musea is overgenomen. De komende jaren gaat het aanbod voor basis- en voortgezet onderwijs verder ontwikkeld worden en willen we daarmee een kwaliteitsslag maken en het onderwijs meer aan ons binden. Uiteraard blijven families een belangrijke doelgroep en onder de noemer Studio Senior gaat educatie zich ook op de senioren richten. Want zo goed als Kranenburgh het doet voor jeugd en jongeren in Noord-Holland, zo willen we het ook gaan doen voor de oudere bezoeker.

Intergenerationeel leren, stimuleren van creativiteit, kijken naar kunst en vooral inspiratie zijn daarbij uitgangspunten. Het Studio C team is een groep jongeren die meewerken aan het programma van de Studio en tevens meepraten en -denken over communiceren over kunst. Bovendien geven ze het museum gevraagd en ook ongevraagd advies over uiteenlopende zaken met betrekking tot programma, educatie, gebruik social media en wat al niet meer.

Marketing en PR

Het museum krijgt een impuls door het bereiken van buitenlands (Duits) publiek, de planning van twee blockbusters en de ontwikkeling van het beeldenbos.

We hebben met ons bescheiden budget de afgelopen jaren vooral ingezet op beperkte marketingcampagnes en veel free publicity, waarin de rol van het publiek als influencer een grote was. Het publiek blijkt vooral blij met Kranenburgh als een #wegvandesnelweg museum, en daar hebben we volop over gecommuniceerd. Kranenburgh kent nu voornamelijk publiek uit de Randstad en Noord-Holland. Dat willen we de komende vijf jaar uitbreiden tot publiek uit Nederland en de buurlanden België en Duitsland. Een eerste start willen we maken met het beter bereiken van het Duitse publiek. De kuststrook wordt van oudsher door veel vakantievierende Duitsers bezocht, waardoor er al veel netwerk op algemeen toeristisch vlak met Duitse media is. Meer aanbieders in de regio richten zich op de Duitse bezoeker, en het zou in de rede liggen om hierin gezamenlijk op te trekken. Hierover voert het museum verkennende gesprekken met o.a. Museum Broekerveiling en het Zeeaquarium in Bergen aan Zee.

Op basis van onze ervaringen in de afgelopen jaren willen we nu nieuw en breder publiek gaan trekken, specifiek uit Duitsland en België, met eens in de zoveel tijd een grotere tentoonstelling gericht op meer publiek. Dat betekent een investering in een inhoudelijke staf (conservator), een ruimer marketingbudget en een jaarlijkse reservering voor het maken van een blockbuster eens in paar jaar.

Wat direct kan gebeuren is de verbetering van de bewegwijzering vanuit de randen van gemeente Bergen. Het museum staat op geen enkele bewegwijzering binnen de gemeente vermeld, wat, gezien de investering die de gemeente in het museum doet, wel in de rede zou liggen. Datzelfde geldt voor het meegaan in een gemeentelijk fietsrouteplan waarin de locatie van het museum een aantrekkelijk te bereiken punt is. Alsmede voor de aansluiting op de wandelroutes in de Oude Hof.

Kranenburgh wil de komende vijf jaar breder uitgroeien naar alle leeftijden en groepen, en richt zich de komende jaren vooral op het intergenerationele bezoek van ouders en kinderen of opa's en oma's en kinderen. Kranenburgh ontwikkelt specifieke participatiemogelijkheden voor een intergenerationeel combinatiebezoek; vaak zijn dat educatieve activiteiten die door een oudere en jongere bezoeker gezamenlijk dienen te worden uitgevoerd.

Een blijvende aantrekkelijke uitstraling naar een landelijk en internationaal (m.n. Duits) publiek is mogelijk wanneer er de komende vijf jaar samenhangend geïnvesteerd wordt in communicatie, development en programma. Communicatie om de markt in de buurlanden aan te boren, development om de particuliere begunstigers blijvend te betrekken bij het museum en programma om onderscheidende tentoonstellingen te maken in plaats van een complementair programma.

Organisatie en ondernemerschap

Sterkenhuis

Opgericht door burgemeestersvrouw Van Reenen was het Sterkenhuis het allereerste historisch museum dat werkte met stijklkamers, toentertijd het voorbeeld van de totaal beleving die we nu zo graag het publiek aanbieden in de vorm van video, iPad en 3d-brillen. Dat is een bijzonder verhaal dat de moeite waard is om goed te bewaren en te vertellen. Daarbij verzamelt en presenteert historisch museum Het Sterkenhuis de sleutelmomenten en sleutelpersonen uit de historie van Bergen. Het museum heeft de afgelopen decennia vrij breed verzameld, en er zijn mogelijk overlappings met andere (historische) musea en (regionale en landelijke) archieven ontstaan. Voor Het Sterkenhuis is een collectieschouw noodzakelijk, om de bewaarlast draaglijker te maken en om de vaste opstelling in het pand te verbeteren. Het Sterkenhuis wordt geheel bemenst door vrijwilligers, en heeft sinds 2014 facilitaire ondersteuning vanuit Kranenburg. Het zou in de rede liggen om te steven naar minstens 1 professionele kracht. Toeristische bezoekers van het centrum van Bergen en scholieren waarderen het historisch museum zeer. Het Sterkenhuis moet de komende jaren een zo eigenstandig mogelijke identiteit kunnen ontwikkelen om het publiek zo duidelijk mogelijk te informeren over zijn bestaan en programma. De collectie dient te worden opgeschoond en de vaste opstelling is aan herziening toe. Een grote kans ligt er bij de educatie: het streven is dat elk schoolkind minstens 1 keer in zijn leven Het Sterkenhuis bezoekt. Op dit moment komt de helft van de Bergense basisschoolleerlingen middels een educatietraject in het Sterkenhuis.

Kunstitleen, museumwinkel en museumcafé.

De kunstitleen ontwikkelt zich steeds meer tot museumkunstwinkel, en de medewerker maakt deel uit van het Kranenburgteam. De kunstitleen wordt gecontinueerd, gericht op inkomensvorming voor de (veelal regionale) kunstenaars die hun werk aan de kunstitleen verkopen of in consignatie geven, en gericht op het al jaren stabiele aantal leners. De collectie van de kunstitleen is afgestemd op de programmering van Kranenburg, en viert het buitengevoel, het landschap, de zee, de schoonheid van

het landschap om het museum. Ook de museumwinkel en het museumcafé richten zich op het (culturele) buitenplaats gevoel en brengen een hoogwaardig assortiment dat speelt met ontspanning en verbeelding.

De museumwinkel biedt kunstboeken, kinderboeken, sieraden, tassen en ansichtkaarten. Het biedt het museum inkomsten. Het management van winkel en uitleen zal de komende jaren worden samengevoegd.

Het museumcafé is van groot belang voor de gastvrijheid van het museum, en worstelt nog met wet- en regelgeving ten aanzien van het bieden van arrangementen.

Samenwerking

Kunstenarscentrum Bergen (KCB)

KCB maakt gebruik van expositieruimte op de eerste verdieping van de oudbouw. KCB is een separate stichting waarover de directie van Kranenburgh geen zeggenschap heeft. Het Kranenburghteam verleent diensten aan KCB in de vorm van facilitaire en communicatieve ondersteuning, en in de vorm van het ter beschikking stellen van tentoonstellingsruimte om niet, in de vorm van het ter beschikking stellen van het museumcafé om niet voor de maandelijkse soos van de kunstenaarsvereniging, en in de vorm van het ter beschikking stellen van kantoorruimte en Taqazaal voor (leden)vergaderingen. Met KCB is in 2010 een overeenkomst gesloten waarin wederzijdse verplichtingen zijn vastgelegd. Dit is door de ledenvergadering van KCB bekrachtigd tot en met 2016. In de afgelopen jaren is gebleken dat de strikte eisen die worden gesteld aan het voeren van een museaal beleid, niet altijd verenigbaar zijn met het informele karakter dat van cruciaal belang is voor het onderhouden van een bloeiende kunstenaarsvereniging. Kranenburgh richt zich op museale bedrijfsvoering en een profiel met een landelijke uitstraling. Het accent van KCB ligt op experiment en lokaliteit.

Voor de komende vijf jaar wil Kranenburgh met KCB een contract aangaan waarin sluitende afspraken worden gemaakt over het gebruik van het gebouw, gericht op een zo onafhankelijk mogelijk functioneren van KCB en het garanderen van het museaal functioneren van Kranenburgh.

Cultureel Platform

Op dit moment ontwikkelt zich in Bergen het Cultureel Platform, waarin de centrale cultuuraanbieders in de gemeente samenwerken om tot afstemming en gezamenlijke strategieën te komen. Kranenburgh neemt hier intensief aan deel.

Tot slot

Het museum met zijn kleine staf en grote groep vrijwilligers moet sinds de heropening nog veel routine ontwikkelen op het vlak van het museale functioneren. Sinds *Silence Out Loud* leerde het museum steeds meer museaal te zijn. De vele lessen die in die periode geleerd zijn op het vlak van commerciële exploitatie, art handling, collectiebeheer, publieksbegeleiding worden de komende jaren geïmplementeerd. Bouwkundig liggen er nog de uitdagingen van de oudbouw villa die geklimatiseerd en hersteld dient te worden het garderobegedeelte dat gereviseerd moet worden en de renovatie van het Sterkenhuis.

Het museum heeft zich tot ambitieus doel gesteld om de komende vijf jaar twee grote publiekstentoonstellingen te maken, maar zal daarvoor ook de bijhorende financiële middelen moet werven. Het tekort aan inhoudelijke staf en het gebrek aan voldoende slagkracht op het vlak van fondswerving en sponsoring zijn daarbij nog te nemen hordes. Samenwerking met andere musea, zoals het Stedelijk Museum Alkmaar, is daarbij onontbeerlijk.

Gezien de toeristische kracht van de gemeente Bergen en het gehele Noord-Hollandse kustgebied en de aantrekkingskracht van het museum valt er veel te zeggen voor een toekomstscenario waarbij Kranenburgh groeit van regionaal naar nationaal of zelfs internationaal museum. Echter de wil om het museum te laten groeien van een regionaal museum naar een museum met nationale en internationale uitstraling betekent ook de bijbehorende stappen in organisatorische en financiële zin. Om een museum adequaat te laten functioneren is er een minimum aan benodigde fte's in de vorm van betaalde krachten; ongeacht de enorme inzet van vrijwilligers. Kranenburgh zit tegen een kritische ondergrens aan die veel vergt van de staf maar ook van de vrijwilligers en realiseert zich dat dit een situatie is die niet al te veel langer kan voortduren. Wil het museum de eigen ambities en die van haar belangrijkste stakeholder, de gemeente Bergen, waarmaken en zal er nagedacht moeten worden over de financiële en organisatorische consequenties.

Toekomst

Over vijf jaar willen we een stabiel museum zijn, een ervaren museum, dat bekend staat om zijn oorspronkelijke manier van tentoonstellingen maken, waarin het publiek de kunst zo dicht mag naderen dat het zich soms een kunstenaar waant, en waar je op adem kan komen in een tuin vol beelden en bomen. Een museum met een behoorlijk depot waarde collectie op museaal niveau wordt bewaard. Met een onderscheidend programma vol aanstekelijke kunstprojecten moet het voor Kranenburgh mogelijk zijn om in de periode 2018- 2022 te groeien van 45.000 naar een stevige 60.000 bezoekers per jaar. Een aanzienlijk deel van die bezoekers is afkomstig van buiten Noord-Holland, met een bijdrage van bezoekers uit Duitsland en België. Kranenburgh presenteert dan elke drie jaar een tentoonstelling met een internationale uitstraling die verbonden is met de lokale geschiedenis van de Bergense School. Met tentoonstellingen, lokale en internationale kunst, buitenprojecten, jongeren- en seniorenprojecten en diverse podiumactiviteiten, brengt Kranenburgh de beeldende kunst, de wereld, en een groeiend publiek steeds dynamisch met elkaar in verbinding. Dan zijn de meest in het oog springende risico's met betrekking tot de krappe organisatie, de financiën en het depot zijn inmiddels aangepakt en opgelost. En heeft Kranenburgh een verbindende en leidende rol in het culturele leven van de gemeente Bergen en ver daarbuiten en blijft onvermoeid het rijke culturele van de Bergense School uitdragen en verbinden met het heden.

Nadere uitwerking

Deze Meerjarenvisie vormt het uitgangspunt voor de jaarplannen van Museum Kranenburgh voor 2019, 2020, 2021, 2022.

Directie
Mariette Dölle

Raad van Toezicht
Puck Huitsing
Jan Willem Labree
Heleen Verwaayen
Daniëlle Lokin
Rob Berends

Artistieke Adviesraad
Jan van Adrichem
Folkert de Jong
Bas Hendriks
Caroline Roodenburgh-Schadd
Karel Schampers

Medewerkers in vaste dienst:
Angelika Bisseling, hoofd Communicatie
Erwin van Braak, financiën
Marianne van Gils, conservator tentoonstellingen & collectie
Mariette Dölle, directeur
René Hoornstra, hoofd facilitair

Medewerkers op contractbasis:
Krisja van Renesse, secretariaat
Quirine van der Sloot, coördinator tentoonstellingen
Laura Eijpe, hoofd educatie
Nora Grosheide, kunstuitleen
Tijn van der Heerden, collectiebeheer

Ondersteund door 160 vrijwilligers en 20 jongvolwassen vakantiekrachten.

www.kranenburgh.nl